

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI PÁRT 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Félévre 6.— kor., negyedévre 3.— kor.
Vidéken: Félévre 9.— kor., negyedévre 4.50 kor.

Felelős szerkesztő:

MÓRICZ PÁL.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Dégenfeld-tér 2. szám. — Telefon 412. szám.

Egyes szám ára 4 fillér.

Református lelkészek kongresszusa.

Közgyűlés a Kistemplomban.

Debrecen, szeptember 29.

Ez a nap a reformátusok napja volt.

Többször megemlékeztünk már a kálvinista lelkészekről, mint a magyar református egyház vezető embereiről, kik mintegy ezren érkeztek városunkba. — Az ő megérkezésük élénkebbé, színesebbé tette Debrecen hétköznapi színét és a város e napon ünnepélyes díszöltött. A lelkész egyesület tagjai kedden érkeztek Debrecenbe s már a választmány tegnap délután választmányi ülést tartott. Az itt tárgyalt ügyek azonban mind tárgyalás alá kerülnek az Orle. közgyűlésén, amely ma kezdte meg két napra tervezett programjának leterjesztését. Debrecen protestáns-érzelmű lakossága nagy érdeklődést tanúsított a lelkész kongresszus ügyében a Nagytemplomban tartott istentiszteleten, mint a közgyűlésen és a

többi ünnepélyeken is impozáns számmal jelent meg.

Az Orle ma lefolyt közgyűléséről és ünnepélyeiről részletes tudósításunk a következő:

Istentisztelet a Nagytemplomban.

A kongresszust megelőzőleg reggel 8 órakor istentisztelet folyt le a Nagytemplomban. Az istentiszteletet a papok nagyjából papi ornátusban jelentek meg. A közönség teljesen megtöltötte a padokat, sőt az állóhelyek, karzatok is hallgatósággal voltak tele. Az istentiszteleten Kiss József alelnök tartotta az Isten országát építő lelki erőről és ezzel kapcsolatban Kálvin nagy lelki erejéről. Az istentiszteleten a főiskolai énekkar is részt vett.

Közgyűlés a Kistemplomban.

Tíz óra volt, hogy Balthazar Dezső a lelkészegyesület elnöke megnyitotta a közgyűlést. Balthazar Dezső elnök mellett helyet foglaltak Erőss Lajos püspök, Doumergue a montaubani református theologia tanára, Birtha István jegyző, Székely József dr. jegyző, Ferenczy Gyula titkár, Tüdös István dr. alelnök, Kiss József alelnök, Csiba Kálmán pénztáros és még többen az egyesület tagjai közül.

Balthazar Dezső megnyitó beszédét nagy figyelemmel hallgatta végig a közönség.

Mélyen tisztelt Közgyűlés! — kezdette beszédét Balthazar. — Mélyen tisztelt Köz-

gyűlés! A mi urunk Jézus Krisztus szent nevében szeretettel üdvözlöm a közgyűlést, valamint az egybesereglett érdeklődő közönség tagjait. E templom, melyben tanácskozunk, történelmi idők nagy emlékei avatták kétszeresen szentté. A szolgásgéből való szabadulás, a haragvó fejedelem és letiport népe közötti egyezség nyitányát itt szerezte félésszázaddal ezelőtt, a szokás szerint lázadásnak minősített igazság és bátorság nemes lelke.

Majd később így folytatta:

Kettős az erő, amely egyesületünk tagjainak eme szokatlanul nagy számát gyűjtötte. Egyik tényezője a kegyelet, amely a reformáció kőszikla apostolának, Kálvin Jánosnak fényes emléke előtt alázatos tisztelettel, termékeny felbuzdulással, tette kész elhatározással kíván áldozatot hozni; másik együttjárója az a nyomás, amely mindnyájunk lelkét hazánk, egyházunk s önmagunk aggasztó helyzetének láttán feszültségben tartja s nyugodni nem hagyván, tette kényszeríti.

A frenetikus hatást keltő megnyitójában kikelt a jezsuita-rend ellen, amely állami önállóságunk, lelkiismereti szabadságunk, a belső békének és haladásnak, sőt a katolikus egyház érdekeit is nagyban veszélyezteti.

Amíg magunk között az egységet meg nem szerezünk, amíg érzésben, gondolatban, törekvésben egyé nem lesz minden kálvinista lelképásztorának ennek a hazának, addig nem is érkezik el az idők teljessége, mely-

FEKETE nyakkendői a legszebbek.

Ferenczy István emlékezete.

Irta: Pap Károly.

Nem nagyszabásu, de rendkívül meleg és lelkes ünnepet ült a magyar tudós és művészvilág szept. 26-án, Vasárnap délután Rimaszombaton abból az alkalomból, hogy ujkori szobrászatunk uttörő Mesterének, Ferenczy Istvánnak az ottani ref. templomhoz épített sirkápolnáját s a kápolna homlokába illesztett mellszobrát fölavatták. E régén várt s mindenképp tiszteletreméltó ovációt a magyar Szépművészeti Múzeum kezdeményezte és vezette, midőn (1903) Ferenczynek több mint félszázad óta nyugvó hamvait ez év tavaszán exhumáltatta, a művész szanaszét heverő hagyatékát: szobrait, emléktárgyait, könyvtárát és leveleit egyik unokahuga, özv. Jánosdeák Andrásné ajándékából megszerezte, életrajzát ugyancsak e nemes urasszony alapítványából Meller Simonnal megíratta. De Ferenczy kultusza voltaképp nem itt kezdődik. Egy lángoló szív már korábban meggyújtotta kegyelele faklyáját az ő emléke előtt. Körübelül abban az időben, midőn Tompa rimaszombati szobrát leleplezték, jutott eszébe Beöthynek, hogy van az ottani ref. temetőben egy másik jeltelen emlék, amelyet szintén nagyon illendő meg tisztelni s néhány barátja kíséretében folke-

resvén a művész horpadozó sirját, nem dikióval, inkább csak sobajszereűen utalt Ferenczy méltatlan elfeledésére s lelkes nyomatékkal emlékének és hagyatékának megbecsülésére. Ferenczy újabb kultusza innen kezdődik.

Az egyszerű keretek közt lefolyt és mégis impozáns méltó-águ ünnepély a Hymnusz elénekésével kezdődött. Majd Kammerer Ernő, a Szépművészeti Múzeum igazgatója ismertette rövid visszapillantás keretében az emlékmű létrejöttét, mely után Beöthy Zoltó lépett az emelvényre s egy ragyogó emlékbeszédében lelkes és színes szavakkal rajzolta meg a művész korának, — kora társadalmi és művészi törekvésének képét, Ferenczy egyéniségét és pályáját, uralkodó eszméit és érzéseit, nagyszerű elszánásait és tragikus bukását, lépten-nyomon a hazai és külföldi, irodalmi, politikai és közviszonyok kapcsolatával magyarázván szép és meglepő tetteit, melyekkel hallgatóságát gyakorlta elragadta. A majdnem ötnegyed órás beszéd, amely bizonyára mielőbb, nyomtatott alakban is meg fog jelenni: a méltó elismerés, megértés és kegyelet fényébe helyezte valahára a sokat szenvedett művész emlékét. Utána ismét a dalárda énekelt, majd Kammerer Ernő adta át az emléket a református egyház lelkészének Czinke Istvánnak,

aki formás, meghatott szavakban mondván köszönetet, igerte a rábizottak megőrzését, mire a megjelent testületek tisztelgése következett.

Elhozták hódolatuk koszorúját Sándy Gyula (a Ferenczy-család), Tóth Béla (a rokoncsaládok), Strobl Alajos (a magyar szobrászok), Bornemissza László alispán (Gömör megye), Kovács László polgármester (Rimaszombat), Beöthy Zoltó (a Magyar Tudományos Akadémia és Történelmi Társulat), Négyessy László (a Kisföld-Társaság), Róna József (a Magyar Képzőművészeti Társulat), Csengeri János (Kolozsvár városa és Egyeteme), Pap Károly (a debreceni főiskola és Csokonai-Kör), Meller Simon (a Szépművészeti Múzeum), Kammerer Ernő (a Magyar Nemzeti Múzeum), Pogány István (a Gömör-Kishonti Közművelődési Egyesület), Kubinyi Aladár (a Kaszinó) nevében. Utánuk a város minden testülete és intézete. Végül a dalárda már a közönséggel együtt a Szózatot énekelte els ezzel a megható, szép ünnep véget ért.

A művészi kivitelű sirkápolna a templom elejére, a torony és a homlokzat, (szemben) baloldali szögletébe van építve, a környezet stíljének megfelelő romanizáló izlésben. Előtte vasrácsosattal bekerített parkírozott tér, homlokzati fülkéjében a művész

Világhírű „habig“ kalapok Aszmann Ferencz
uridivat üzletében, városházzal szemben.

ből nagy sikerek áldása származik. Ha egyik kezünket a testvér vizsaly leiket szaggató kinja leköti, fél kézzel sokra nem mehetünk. Az existenciáért folytatott élet-halál harc tábor járása közben a pásztorális munka égető szüksége is tovább éhezik. Ezt a felséges hivatást a kínos közbevetések nem engedik termékeny hatással teljesíteni. Az emberek megítélhetnek bennünket. Itélni könnyű. De igazán csak az Isten ítélhet meg, aki lát minden nyilván és titkon valókat. Az ő szent színe előtt állunk, nyugodt lelkiismerettel. Bátoran az emberek előtt is. Utainkat jól meggondoltuk, azokat az emberek s a honpolgárok természetes szabadságával, hazánk érdekeivel, reformált egyházunk alapelveivel s — ami legfőbb — Isten törvényével egyezőknek találtuk, tehát folytatjuk is. Programunk: az eddigi alapokon a következetes küzdelem folytonossága.

Balthazár Dezső megnyitó beszédét többször szakította meg kitörő éljenzés és a végeztével percekig tartó tapsvihar és éljenzés hangzott fel. Balthazár ezután üdvözölte Doumergue montaubani francia theologiai tanárt és kérte, hogy érezze magát úgy, mint testvér a testvérek között.

Doumergue Max francia nyelven válaszolt az üdvözlésre. A francia lelkészek nevében üdvözli a református lelkészegyesület tagjait. Örömmel látja, hogy a magyar ref. papság a vallás mellett a nemzeti eszmét juttatja kifejezésre. Kéri az Istent, hogy hitben és szeretetben legyen erős a magyar kálvinista egyház. Doumergue francia beszédét dr. Kovács István tolmácsolta.

Eröss Lajos dr. Kálvin Jánosról mondott hatalmas emlékbeszédet. Különösen a lelképásztor tudományosságáról beszélt tudományos alaposággal. A lelképásztor népszerűségéről, templomi, társadalmi munkásságáról. Az előadást hosszantartó tetszés nyilvánítás követte.

Szuhay Benedek szép Kálvin ódáját szavalta el nagyhatással.

Balthazár Dezső indítványozza, hogy küldöttségileg hívja meg a kongresszus a diszebédre Degenfeld József főgondnokot, Eröss Lajos dr. püspököt, Diesöffi József egyh. ker. főjegyzőt, Simonffy Imre főgondnokot, Weszprémy Zoltán főpánt, Kovács Gyula alispánt, Kovács József polgármestert, mint akik a kongresszus előkészítésében fáradoztak. A küldöttség tagjai lettek: Suhay Benedek, F. Varga Lajos, dr. Szakács Albert, Tóth Kálmán, Veres Bálint, Kiss Lajos, Simon Ferenc.

Ezután a gyűlés felőrára felfüggesztett

és csak a szünet leteltével folytatta a gyűlés ismét tanácskozásait.

Titkári jelentés és egyéb ügyek.

Dr. Tüdös István javaslatára a kongresszus az elnöki megnyitó egyik részlete kapcsán elmulasztathatlan kötelességének tartja kifejezést adni ama meggyőződésének, hogy a római pápának a jezsuita rend magyarországi önállósítását kimondó rendelete merénylet a magyar alkotmány és a magyar nemzeti élet felekezeti békéje ellen. Séri a törvényhozás szuverénitását és a im placeit s így a kongresszus felterjesztést tesz az egyetemes konventhez, hogy ezt az ügyet a közös protestáns bizottság tárgyalhassa és keressen orvoslást a törvényhozásnál, ahova a kongresszus is felirattal fordul.

Dr. Ferenczy Gyula titkári jelentését adta elő, amelyben az egyesület tevékenységéről számol be s jelenti, hogy a lelkészek helyzete s általában az egyház politikai helyzet dacára az egyesület több rendbeli közbenjárásnak, nem javult. Erinti az egyházat illető reformokat, az örvendetes tagszaporodást, a szekularizációnak a törvényhatóságokban való tárgyalását.

Szondy Géza az alapszabály módosított szakaszait olvassa fel, melyet a kongresszus el is fogadott. Az alapszabály megerősítése körül hosszabb vita keletkezett, — amelyben Péntek Ferenc, Nemes Árpád, Benkó Lajos, Bihari Lajos, Dusa János, Bere Lajos, Kovács Ágost szözlottak hozzá.

A kongresszus elfogadta a választmány határozatát és az alapszabályt hitelesítés végett felterjesztik a m. kir. belügyminisztériumhoz.

Dr. Kovács István a szociális. Veress Jenő pedig a theologiai tudományokról, — a lelkészvizsgák reformjával kapcsolatban tesz javaslatot.

Balthazár Dezső elnök ezután a gyűlést bezárta.

A tárgysorozat még hátralévő pontjainak tárgyalását ma folytatják.

Bankett a Bikában.

A gyűlés végeztével délután 3 órakor a Bika termeiben diszebédre ezernél többen gyűltek össze.

Eröss Lajos püspök, Balthazár Dezső, Doumergue, a theologiai tanárok és a lelkészek közül többen a Bika disztermében foglaltak helyet, ahol a zenét Magyar Imre zenekara szolgáltatta. A többi helybeli zenekarok a többi termekben vidámitották muzsikájukkal a vendégeket.

Az Arany Bika szálloda disztermében tartott társasbéd érendje a következő volt:
Szárnyas ragout leves.

Töltött káposzta
kolbász feltéttel

Szárnyas sütek
Vegyes peccenyék
Saláták

Almás és turós szeletek

Giardinetto

Fehér Asztali bor

Ásványvizek.

A banket vidám hangulatban folyt le. Felköszöntőt mondottak: Balthazár Dezső a királyra, Eröss Lajos püspök Doumergue francia tanárra, Daumerguer, akit Kónya Gábor tolmácsolt, a magyar kálvinista egyház felvirágzására, Kovács László Balthazár Dezsőre, K. Tóth Kálmán a református papokra, Suhay Benedek Eröss Lajos dr. püspökre, Péntek Ferenc K. Tóth Kálmánra, Kájel Endre a hölgyekre, Jánosi Zoltán a hazára, Birta József jegyző a főiskolára és a tanárkarára, Csiky Lajos és még többen.

Ünnepély a Bocskay-kertben.

Az ünnepele ezután a Bocskay-kertben folytatódott, hol a Bocskay-szobor és a gályarabok emlékoszlopának megkoszorúzása történt. Megható és impozáns volt Bocskay lelkis követőinek tisztességtétele és ily nagy számmal való megjelenése. A Bocskay-szoborra dr. Tüdös István, a gályarabok emlékoszlopára Nagy Lajos tette le a koszorút.

Belmissziói estély.

Zsufolásig megtöltötte a közönség a kolégium disztermét, ahol közvetlen a koszorúzás után a belmissziói estély lefolyt. Sokan már nem fértek be a terembe és így többen kénytelenek voltak eltávozni. A Dóczy-intézet énekkara nyitotta meg az ünnepelet „Eröss várunk nekünk az Isten” Luther énekével. A megnyitót és imát Uray Sándor debreceni lelkész mondotta. Vargha Gyuláné, az elhunyt Szász Károly leánya, a budapesti Bethánia-egylet választmányi tagja zajos tapsok közt lépett az emelvényre. Saját élet-történetéből vett, költői nyelven előadott szép előadását a közönség megélejezte. Lampért Géza dr., az ismert poéta, a genfi ünnepelelyen oly nagy hatást ért „Magyarok köszöntője a

magyar márványból faragott csinos mellszoborra áll, mely ifjusága delén, 24—26 éves korában, a Monti-féle festmény nyomán ábrázolja Ferenczyt. Merészen fölkapott, balra forduló fejtét dus hajzat borítja. Inkább alacsony, de erősen fejlett, csontos homlokát a nyílt és derűt tekintető szemek még jobban megnagyítják. Arcán az ifjuság és önéretet fénye ragyog. Nyakából — mely a széthajtott ingallér között csupaszon áll — egy vastag lánc (geniális ötlet!) a tőle metzett remek, VII. Pius-féle érem csüng alá. Derekat a sirjában talált ruha után mintázott díszes dolmány borítja. Leeresztett jobb-jában vésőt szorit, — míg balját szétnyitott ujjakkal a dolmánya szárnyán nyugtatja.

A szobor alatt, a jobbra eső keskeny ajtóskán lépünk a nem mélyen fekvő, pár méter széles és hosszú sírboltba, amelynek közepén elhelyezett sarkofágban nyugszanak a művész hamvai, míg fölötte egy márványból faragott gyönyörű női alak látható. — Eurydike ez, amely nemesak a művész tragikus sorsával kapcsolatos gondolat miatt, hanem önálló műbecsénél fogva is az újabb magyar szobrászatnak egyik legnevezetesebb alkotása. Az antik mythológiának azt a megható regéjét örökíti meg benne a művész, midőn a mesebeli thrák lantos Orpheus gyö-

nyörű kedvesét, Eurydikét — Piéria virágos mezéjén járván — egy mérges kigyó megmarja és sebébe belehal. — Ferenczy a drámai mozzanatokban gazdag mythosz egyik legdrámaibb jelenetét ragadja ki, azt, amidőn az istenekhez hasonló bájos nympa fájdalomában a földre omlik s már-már haldoklik. Tagjai lankadnak s míg 2 lábfejét, melynek balján még ott tekereg a kigyó, a fájdalom fiziológiájának s az ő szemérmes, tiszta lényének megfelelően egymásra teszi, bal karját magas ível fejére szorítja. — A szobor nem kész alkotás, a feje, dus hajzata, az arcán megkövült fájdalom, jobb karja, amelyre dőlt, az alatta összekuszált himation redői csak elnagyolva vannak. És mégis e heverő csodaszép test rythmikus vonalai merész contrapostói, bravuros finomsággal kezelt részletei, közvetlen Canovára s az antik világ legszebb Vénusz szobraira emlékeztetnek. Órákig el tudnánk nézni ezt a gyönyörűséges alkotást, mely formáival, eszmei tartalmával és kapcsolataival a kápolna kékes világításában pihenve a bájnak és a tragikai mélységnek egybefonódó hatásával szinte szoríthatat le keblünkre. Ferenczy, a már öregedő s a Mátyás-emlék tusáiban vérig sebzett, megtört Ferenczy élte alkonyán mintegy a saját sorsának szomorú allegóriájaként faragta ezt a szobrot. 1845 szeptembe-

reben írja öccsének Józsefnek, aki kassai ref. pap és esperes volt: „Egy Eurydike statuan dolgozom magam számára, amint egy kigyó harapásba a földre bukik és meghal. Valamint művészetemet a „Pásztor leánnyal” megnyitám, ugy ezen haldokló Eurydike legyen életem bezárója”. E művet nemesak ő maga, hanem kortársai is legszebb alkotásának tartották s midőn a Mester végkép elkeseredve, testben-lélekben megtörtén elhagyja Pestet s ládába csomagolt műveivel, vzlataival és szerszámaival szülővárosába visszatér: ezt is magával vitte. Hatalmas „verschlagokba” pakolva ott hevert aztán műterme folyosóján egy ideig, míg az 1847-iki óriás tűzvész, vagy inkább az ügyetlen oltási műveletek annyi becses alkotásával együtt ezt is tönkre tették. (Forró állapotában hideg vízzel locsolták, e miatt össze-vissza repedezett s a felszíne kalcinálódott.) A művész, ki akkor Rimaszombat közelében egyik barátjánál időzött, szinte fásultan fogadta már ezt az újabb csapást is, csupán az volt a végső akarata, hogy halála esetén tegyék a sírjába, rá a koporsója fedelére, ami (1856 július 4.) meg is történt.

Ferenczy nemes küzdelmeinek emlékével lassankint feledésbe merült ez is, csak most, a siremlék építésével kapcsolatos exhumálás alkalmával került napfényre megint,

A legizlésebb női kalapok Fráter Irmánál szerezhethők be, Batthyány-utca 10. szám.

Kálvin-ünnepen, „A gályarab“ és „A diakonissza“ című költeményeit olvasta fel nagy tetszés mellett. Dr. Szabó Aladár budapesti lelkész a Filadelfia-diakonissza-egyletről, a Bethesda-kórház megvételéről tartott határos prédikációt. Az estélyt a főiskolai énekkar énekszámja fejezte be.

Diszelőadás a színházban.

Este a színházban telt ház előtt adták a Tautónő-t. Gazdy Aranka színművésznő az előadás előtt elszavalta K. Tóth Kálmán alkalmi költeményét, amely után a társulat összes tagjai a „Himnusz“ énekelték.

A református lelkészek első napra tervezett programja ezzel véget ért. A kálvinista lelkészek még egy napig maradnak Debrecen vendégszerető körében és azután kedves emlékekkel szívükben széttávoznak az ország négy tájéka felé.

Politikai hireink.

Wekerle és Kossuth Bécsben.

Kihallgatáson fogadja őket a király.

A válság megoldása ügyében Wekerle Sándort és Kossuth Ferencet a király legközelebb kihallgatáson fogadja. Wekerle a képviselőház tegnapi üléséről referál, Kossuth pedig előfoglalja terjeszteni a felségnek kibontakozási tervét. Ezen kihallgatás eredményétől függ a válság sorsa.

A válságra vonatkozó politikai hireink a következők:

Wekerle Sándor miniszterelnök ma délután utazik Bécsbe és holnap délelőtt jelenik meg külön kihallgatáson a királynál. Ezen az audiencián veszi át a kormány elnöke a kabinet lemondására vonatkozólag a király döntését, amely előreláthatólag abban a formában fog megnyilvánulni, hogy a király tudomásul veszi a kabinet demisszióját, de megbizsa, hogy a válság elintézéséig vezesse az ügyeket. A miniszterelnök, aki referálni fog a képviselőház tegnapi ülésén beállított új helyzetről is, bizonyára kérni fogja a mielőbbi való végleges fölmentést is, amely természetesen csak az új kormány kinevezése után fog megtörténni.

A kibontakozásra döntő befolyással természetesen Kossuth Ferenc audienciája lesz, amelyet — az eddigi hírek szerint — We-

kerle Sándor holnapi kihallgatása után, péntek délelőttre fognak kitűzni.

Kossuth Ferenc előfoglalja terjeszteni még egyszer az 5 kibontakozási tervét, mely főbb pontjaiban a következő:

I. Kossuth javasolja azt, hogy 6 felsege bizza a kormányt a függetlenségi pártra, amely a maga részéről megbékül azzal a gondolattal, hogy a király bizalmi férfiakal képviseltesse a maga álláspontját az újonnan kinevezendő (függetlenségi) kormányban.

II. A megalakulandó függetlenségi kormány ideiglenes jellegű volna s egyedül a választási reform megalkotására vállalkoznék. De gondoskodni tartoznék az államháztartás rendjéről, a delegációk zavartalan működéséről, az annexió költségeinek fedezéséről, a normális katonai terhek vállalásáról, továbbá a boszniai kérdés valamilyen ideiglenes természetű (tehát osztrák izü) rendezéséről. A katonai kérdés egyébként kikapcsolhatnák.

III. A bankra nézve provizórium jönne létre, amely három évre meghosszabbítaná a közös bank szabadalmát. Kossuth azonban fölhatalmazást kér annak kijelentésére, hogy a megalakulandó függetlenségi kormány előkészületet tesz az önálló bank felállítására nézve.

Egy igen súlyos akadály a vál-ág megoldásának a közös költségvetésben kifejezésre jutó katonai követeléseknek horribilis nagysága, amelyet Kossuth Ferenc nem akar vállalni.

A függetlenségi párton nagy izgalommal néznek Kossuth Ferenc audienciája elé s konstatálni lehet, hogy a párt Kossuth programja alapján akkor is hajlandó a kormányváltásra, ha a király ragaszkodik ahhoz, hogy ebben a függetlenségi kabinetben két-három bizalmi embere is foglaljon helyet.

A kibontakozási terv elfogadásától vagy visszautasításától függ a további kialakulás.

Ingyen kapja lapunk minden előfizetője a

„Debreceni Képes Kalendárium“

Debrecen és Hajdu megye leggondosabb cimtárát tartalmazó, díszesen bekötött képes nagy naptárt. o

de száz meg száz darabban, amint lehetett több mint félszázad előtt, a sirbatétel idején. Szakemberek, kitűnő művészek, maga Strobl is lemondott az összeállításnak még a lehetőségéről is, mégis, mintha az antik mythologia meséje végig kívánta volna játszani magát benne: a „szeretettel“ megint életre tudtuk kelteni. Két fanatikus ifju művész: Hevessy Pál festő és Székely Károly szobrász, több mint három hónapi szakadatlan, elmerülő munkával darabról-darabra összeállították, a netán hiányzó részeket avatottan, megfelelő anyaggal pótolták. S most ismét ott pihen a művész díszes sirboltjában, saját kezével faragott sarkofágja tetején ez a restaurált alakjában is igéző alkotás, hogy tovább hirdesse azoknak a hamvadó esontoknak dicsőségét és tragikumát egyuttal. Képét (a Rimaszombaton látott klisék után ítélve igen rossz képét) a jövő heti képes lapok bizonyára közölni fogják.

Enek az első magyar szobrásznak, a fogyatkozásai mellett is kétségtelenül lángeszű Mesternek tisztességére gyűltek össze a magyar tudós és művész világ képviselői Rimaszombaton s küldte el főiskolánk és Csokonai körünk a maga hatalmas babérokoszoruját hálája és kegyelete jeléül. Hálát és kegyeletet mondtam tudatosan, mert bennünket, sőt Debrecen városát a honfi

szív egyetemesebb érdeklődésén kívül bensőbb és mélyebb kötelékek fűznek Ferenczy emlékéhez. A művész nagyapja, szintén István, a XVIII. század közepe táján innen, Debrecenből, családjuk ősi fészkeből szakadt át Rimaszombatra s innen vitte magával azt a lángoló faji és hitbeli hűsöget, mely familiájában apáról fiúra öröklődő erőkként működött mindenha. S megint Debrecen legnagyobb fiának, Csokonainak szelleme és képe ihlette Ferenczyt, mikor még mint egyszerű lakatos legény, Thorwaldsen római műtermében először emeli föl művészibb becsvágygyal vésőjét, hogy — lenni vagy nem lenni, — de szinte máig megfoghatatlan technikai készséggel, egyszerre megalkossa minden művei egyik legszebbikét: a mi Csokonaink márvány mellszobrát. Ezt az „első fogásra“ meglepő remeket, amelynél idealisabb és mégis hűbb, igazabb költői képmással előtte senki, utánna máig kevesen ajándékozták meg hazai művésztünket, mely nemes vonalával, fenkölt tekintetével s a Caesárokéhoz hasonló oszorus fejével valódi márványba faragott apotheosis. Ez a szobra volt az, mely az ifju művész saját vallomása szerint odakint, Rómában szerencsésjének első planétája, itthon hírnevének és dicsőségének első magasabb lépcsőfoka lett. Ebben és ezzel nyitja meg egyuttal Ferenczy annak a

Thaly Kálmán temetése

A halott Pozsonyban.

A király Thaly családjához.

Holnap délután négy órakor helyezik örök nyugalomra nagy halottunkat. A holttestet ma Pozsonyba szállították és díszesen felravatalozták. — Az egész Pozsony városa gyászba van borulva s mindenféle fekete lobogók jelzik a mély gyászt.

Egymásután érkeznek az ország minden részéből a küldöttségek, akik a temetésen részt óhajtanak venni.

A képviselőházat a holnapi temetésen Mérey Lajos országos képviselő képviseli, aki a Ház koszoruját helyezi a ravatalra. Mérey Lajos és a képviselőház küldöttsége a nyugati pályaudvarról induló bécsi gyorsvonattal utazik el Pozsonyba.

A Petőfi társaság, amelynek Thaly Kálmán, az elhunyt kiváló politikus és író tiszteleti tagja volt, részvétáviratot küldött Thaly László országgy. képviselőnek Pozsonyba. A társaság ezenkívül koszorút helyez a ravatalra ezzel a felirással: „Haza hoztad bujdosó fejedelmünket, áldott legyen emléked“.

Debrecen városának, a debreceni függetlenségi pártnak küldöttségei is utban vannak Pozsony felé, hogy a nagyérdemű férfinak a végtisztességet megadják.

S amikor a végtisztesség Pozsonyban megkezdődik, Debrecen városa lakóinak is hirdetni fogja az öreg bus szavu Rákóczy harang, hogy most viszik a nagy kurucot utolsó útjára.

Bécs, szeptember 29. A király ma a kabinet-iroda útján részvétáviratot intézett Thaly Kálmán családjához.

fényes Pantheonnak ajtaját, amelyben szávaival szólva: „nemzeti nagyjaink emléket márvánnyal kívánta megóvni a feledékenységtől.“ Ez a mellszobor előfutárja az Atyja, Kazinczy, Felsőbüki Nagy Pál, az Úrményi, Rudnay primás s mások szobrainak, egyszerűsége néma fölhevítés, hogy ébredő faji erőink közt az irodalom mellett a művészetnek is egyik alkotó elemévé kell lenni nemzeti műveltségünknek.

És az ifju Ferenczy, ezt az első, lelkétől lekezett kincsét, midőn hosszas római tartózkodása után hazafelé indul, ugyanazal a minden anyagi érdektől ment hevülettel, amellyel szobrainak a gondolata foganat lelkében, 1822 aug. 17-ről kelt soraiban a debreceni ref. kollegiumnak ajánlá föl. A Rá és hazai viszonyainkra egyaránt jellemző levél szövege a következő:

„A Debreceni Nemes Kollegium Elöljáróihoz!

Szívfüjjalva bocsájtom utra ezen ajánló levelemet, annyival is inkább, hogy a már kilencedik esztendőre menendő, magyar hazámtól való kimaradásom és csak igen kevés Correspondentiám a hazám mostani állapotát annyira idegenné tették előttem, hogy Debrecen városában, az én nagy gyalázatoma, egy magányos személyre nem titulálhatom. Ily ügyemben veszem a legegységűbb,

Valódi hollandi tulipán- és jáczint-hagymák, ugyszintén szobai dísznövények nagy választékban kaphatók

Paczelt Jánosnál

Piacz-utca 28-ik szám.

Kertészet:

Ferencz József-ut 6. szám.

UJDONSÁGOK.

Ezer tiszteletes ur.

Donmergue francia teológiai tanár ma megjelent a Kistemplomban az Orle közgyűlésén. Beszédet intézett a magyar kálvinista papokhoz és elragadó örömmel jelentette ki, hogy ennyi református papot együtt még soha életében nem látott. De ezt a kijelentést nemcsak a nagy tudós ajkáról halljuk. A papokról beszél ma mindenki Debrecenben, akik eljöttek közéink Erdély fényes béreai közül, a hőmpölygő Duna, a szöke Tisza mellől. Mi vonza ezt az ezer lelkeszt ide a kálvinista Rómába? Mi az oka annak, hogy roskadt, őszbe vegyült öregek, daliás, piroszposzgas ifjak, kongruáns és nem kongruáns papok nem kimélve erőt, fáradságot, messzi vidékről eljönnek ide hozzánk? Bizonyára van vonzó erő e viharos multu, és Debrecenben is, de azt hiszem, mégis inkább a vallás és fajszeretet az, mely összegyűjti a magyar református Sion lelkeszeit. Ez a vallás és hazaszeretet csodálatos, kápráztató, messze jövőbe világító fényvel lobban fel olykor-olykor a lelkeszgyűlés közgyűlésén. Ennél a fénynél szépnék, dicsőnek látom én Magyarországot képét!... Üdvözlöm a tiszteletes urakat, mert a hunyó szikrátszivemben lángra gyújtották, mert álmokat szöttek szivemben. Elandalogva jártam az őszi verőfényben, hervadó fák alatt. Fáradt tekintetem megpihent a szelíd arcu tiszteletes asszonyon, tiszteletes kisasszonyon, déleleg járásu fiatal papon. Néha-néha megtört, öreg tiszteletes is került előm. Hová lett ifjúsága? Még az attiláján is megzöldültek a sujtások. Valamikor, mikor még fiatalon állított be a kis nádfedű parókiába, megfeszült rajta a fekete sujtásos attíla! Valamikor régen!... Isten hozta közibünk a szelíd arcu tiszteletes asszonyokat, daliás tiszteletes urakat, őszbe vegyült, öreg lelkipásztorokat!

(n. f.)

— **Az Orle. köszönete.** Az Orle. megbizásából ma délelőtt Tóth

Kálmán esperes vezetése alatt egy háromtagu küldöttség járt a városházán s Kovács József polgármesternél akart látogatást tenni. A küldöttséget Körner Adolf tanácsnak helyettes polgármester fogadta, aki előtt a küldöttség szóznoka kifejezte az Orle köszönetét a városnak mindennemű támogatásáért. Körner h. polgármester szíves szavakkal válaszolt a küldöttségnek s azzal a biztató igérettel bocsátotta el azt, hogy Debrecen város ismert áldozatkészségére és jóindulatára minden időben számíthatnak.

— **A szerkesztőségéből.** A „Debrecen” szerkesztőségében változás állott be. Lapunk segédszerkesztője, Pálffy József katonai szolgálatra való bevonulás miatt lapunk kötelékéből kilépett. — Helyét Nagy Ferenc, lapunk régi külmunkatársa foglalta el.

— **Szt. Mihály napja.** Szeptember 29-ikére esik Mihály napja. A városban lakó Mihály nevéket nagyszámmal keresték fel az ismerősök és jóbarátok, hogy gratulációjukat kifejezzék. A vármegye tisztikara az alispán vezetése alatt dr. Czeglédy Mihály főügyészt köszöntette fel, míg a mezőrendőrségen a hivatalnoki kar dr. K. Tóth Mihály rendőrkapitányt részesítette kedves óvációban.

— **A vasutasok szerenádjá.** A vasutasok árvaháza alapításának lelkes vezetője Uhlarik Béla és minden szépért, nemesért lelkesülő felelőse. Az árvaház alapítását célzó akció holnap kezdődik, amelynek az előestélyén az „Egyetértés” dal- és zene köre fáklyás menettel egybekötött szerenádot rendezett Uhlarik Béláné tiszteletére. A fáklyás zenét szerre menő közönség hallgatta végig.

— **Kitüntetett tanár.** A vallás és közoktatásügyi miniszter Frank János, debreceni állami főreáliskolai tanár részére ezer korona utazási ösztöndíjat utalt ki. A kitüntetett professzor legközelebb külföldi tanulmányutra megy.

— **A Csokonai-kör kegyelele Thaly Kálmán iránt.** Abból a mély gyászból, amely a tudományos irodalmat és Debrecen városát érte Thaly Kálmán halálával, — a Csokonai-kör is kivette a maga részét. Alelnöke, dr. Tüdös János által koszorút helyeztet a nagy halott ravatalára, ami annál természetesebb, mert a kört bensőbb kötelék is fűzte Thaly Kálmánhoz, akit 1907. évi közgyűlésén tiszteleti tagjául választott. A koszoru szalagjának felirata is kifejezte ezt a viszonyt, mert így hangzik: „Tiszteleti tagjának, a nagy történettudósának — a debreceni Csokonai kör.”

— **Gyulai Pál egészséges.** Gyulai Pál a nagynevű veterán író egészségéről az utóbbi napokban aggasztó hírek kerültek forgalomba. Ezzel szemben hitelesen jelenthetjük, hogy az agg író, aki állandóan Sándor-utca 13. sz. alatti házában tartózkodik, előrehaladott korához mérten kitűnő egészségnek örvend. A mult héten emésztési zavarok bántották, de muló bajából dr. Farkas László udvari tanácsos, házi orvosa teljesen gyógyította.

— **Kedvezményes utazás október hatodikán.** Arad város tanácsa felhívást intézett az ország törvényhatóságaihoz, figyelemükbe ajánlván, hogy a kereskedelmi miniszter kedvezményes utazást engedélyezt az október hatodiki aradi gyászünnepélyre. Kéri a tanács a törvényhatóságokat, hogy hívják fel erre a testületek és hazafias egyesületek figyelmét és azok, akik az aradi ünnepekre akarnak utazni, idejében adják be kérvényüket a kereskedelmi miniszterhez.

— **Kérelem Debrecen város nagyérdemű közönségéhez.** A vasutas árvák érdekében fáradozó hölgyek e hó 30-án (csütörtökön) és október 1-én (pénteken) miniszter engedély alapján házról-házra járva, persellyel kezükben gyűjtenek az Orsz. Vasutas árvák érdekében Tisztelettel kérünk mindenkit, hogy igazolvánnyal és persellyes ellátott hölgyeinket fogadják szívesen és kegyes adományait a perselyben helyezték el. Igazolvány nélküli gyűjtők a rendőrségnek adandók át. Gyűjtőinket jóindulatu pártfogásba ajánljuk. A debreceni vasutas árvaugyi bizottság.

— **Az Orle képekben.** A tegnap reggeli istentisztelet után a templomból kijövet, ott várta Letzter József tiz méteres létráján a lelkeszgyűlés tagjait, akikről néhány perc alatt készített egy nagy csoportképet, amely már a délutáni banketten készről-kézre járt a Bika nagytermében. A képek két felvétel a Bika-szálloda dísztermében, a ban-

de mindenkor ártatlan menedékhelyet és ajánlom a Debreceni Református Kollégiumi Előjáróságához; esedezvén minden hibám mellett, a magyar hazafiak sorában engemet még elismérni és ezen gyenge igyekezetemet jó néven venni.

„Tudva vagyok, hogy Európának csaknem minden tartományi büszkélkednek, kisebb vagy nagyobb mértékben, ősi derék emberek emlékoszlopaival, akik tudomány, erkölcs, virtus, haza-szolgálatokkal magukat különböztetni tudták. Nem szűkölködött kedves hazánk különböző időkben kijegyzett emberekkel, melynek jele az ő virágzó állapotja: de mégis az a sok háborúság, viszonagságok, irigység, visszavonás, tán részrehajlás miatt is nem érdemelhettem meg azt így valaki, hogy neve (bár ideig való emlékre is) egy darab ére vagy kőbe bémetszessen. Melyre nézve gyenge igyekezetem a képfaragóságban magamat valamennyire kipallérozni, a Hazámnak szolgálni; derék embereinek egy seriesét faragni, a mesteri műveket szávozni és senkinek semmit sem szállani. Melynek első zsengeje azon Csokonai mejjképe, melyet több tanulásim mellett időtöltésből faragtam, alkalmasabb helyet találni nem tudtam, mint azon Iskola több gyűjteményi közé tenni, ahol ő született, tanult s meghalt. Végye hát kedvesen a

Debreceni Nemes Collégium, az ajánló magát többekre igérvén

a Magyar Haza szolgája

Ferenczy István képfaragó m. k.

Nemesak a kollégium, hanem maga a város is nagy örömmel fogadta a beces ajándékot, mely előzőleg a budai várban volt kiállítva s innen küldte át a nádor Pestre, iskolánk akkori főkurátorához „Vicepalatinus Méit. Péchujfalusi Péchy Imre ur önagyságához”. Péchy készítette hozzá a máig meglevő empire stíli, fekete fatalapzatot a nem valami izléses üveg-borítékkal egyetemben. A város külön deputációban, „külön alkalmatossággal” egyik szenátorát, T. Hémerly Mikó Mihály uramat küldte ki a szobor átvételére, melyet megérkezte után Debrecen híres főbírája, T. Böszörményi Pál uram „a saját házána és saját kezével bontott föl” s állított ki közszemlére, miután sokáig „mindenfelől siettek annak látására”. Március 11-én aztán a ref. főiskola könyvtárában ünnepélyesen elhelyezték. A professzorok és idősebb diákok a művet és mesterét versekben siettek magasztalni; maga az öreg Sárvári, a professzoratus doyenje (1823 április 20-án) pedig meghatva mind köszönetét az ifju Ferenczynek, mellé esa-

tolván a maga panegyrisét is a következő sorok kíséretében:

„Imé utoljára még én is vén kezemből verselő pennát vevén, talán a Musák ellenére is, lassodott vérrel irt Verseimet kézírásban küldöm, hogy az urat a mi közszereletünk és tiszteletünk felől annyival inkább meggyőzzem”. A hosszabb, klasszikus hangnemen áradozó költeményből ime néhány Csokonait és a művet apostrofáló versszak befejezőül:

Már nyert is ujjult életet, uj nevet
Vitéz, az áldott Dácia lantosa,
Ki óh be hijjában követte
A Mnemosyne kegyes leányit!

De friss babérral megkoszoruzva áll
Ott, hol tanulá Pindusi Enekét,
A hó fehérségű karári
Kőbe simán kifaragva ott áll;

S örökre ott lesz hiv fijainknak is
Hatalmas ösztön, hogy maradó nevet
Keressenek: jót, szépet, illőt,
Ami nagy és nemes, azt követvén.

Menyasszonyi ékszerek

==== pazar választékban, legolcsóbban ====
Löfkovits Arthur és Társa
üzégnél, DEBRECZEN, Piac-utca 38

kett alatt történt mindkét oldali páholyból, amely képekbe színt hoz a fekete kabátok közül kiváló díszes hölgykoszoru. Hogy mind a négy felvétel pompásan sikerült, azt látjuk a szerkesztőségben bemutatott példányokból, amelyek ismét csak Letzter József fényképésznek kiváló ügyességét bizonyítják. A fényképek közül a nagytemplom előtti felvétel Frank Testvérek férfi divat kereskedők üzletének kirakatában láthatók a mai naptól, míg a Bika dísztermében felvett kép Fekete Jakab férfi divat üzletében van közszemlére kitéve.

— **Multság a Csapókertben.** A Debrecen-csapókerti függetlenségi és 48-as olvasó-kör 1909. évi október hó 2-án, szombaton a Csapókerti fiúiskola tantermében és e célra épített nagy sátorban, saját pénztára javára zártkörű szüreti mulatságot rendez, melyre kívül címzettet és b. családját tisztelettel meghívja a rendezőség. Belépti-díj: Személyenként 1 korona. Családjegy 3 személyre 2 kor. 40 fill. Felülfizetéseket köszönettel fogadunk és hírlapilag nyugtázunk. — Jegyek előre válthatók: Besenyey István, Szabó István és Kánya Lajos csapókerti üzlethelyiségeiben és este a pénztárnál. Jóízű ételekről Szekeres Györgyné lacikonyhás, tisztán kezelt italokról (1 üveg bor 40 fillér, 1 üveg sör 40 fillér) a rendezőség gondoskodik. — Az estély kezdete 8 órakor.

— **Idegenek látogatása a cukorkagyár városi üzletében.** Az országos ref. lelkészek gyűlése alkalmából városunkban összegyűlt lelkészek tegnap és ma tömegesen látogatták meg a gőzcukorkagyár Tiszapalotájában lévő városi üzletét. — A lelkészek közül igen sokan vásároltak a cukorkagyár finom és ízletes cukorkáiból, hogy otthon lévő hozzátartozóikkal is megismertessék ezen kiváló magyar gyártmányokat.

— **Confetti csata.** Ma csütörtök este a Piac-utcán, vagyis jobban mondva a corsón d. u. fél 6 órától este fél 8-ig a vasutas árvák javára confetti csata tartatik.

— **Borzalmas szerencsétlenség.** A Piac-utcán ma borzalmas szerencsétlenség történt. Mayer Jenő nagykereskedő kocsisa Nagy József lecsúszott a kocsiról és lába a kocsikerék küllője közé akadt. A szerencsétlen fiatal legénynek a lába combjában kettőtört és a lába több helyen összezúzódtott. A mentők azonnal megjelentek a szerencsétlenség színhelyén és a közkórházba szállították, ahol ápolás alá vették. Állapota igen súlyos.

— **A vasutasok árvái segélyezése** céljából ma nagy hangverseny tartatik a Hungária kávéház összes helyiségeiben Kiss Béla személyes vezetése mellett.

— **Színházi látcsövek** nagy választékban Löbl Gyula és társa látszerésznél kaphatók. Debrecen, Piac-utca 63. sz.

— **Bankett kép a kongresszusról** Fekete Jakab férfi divat kereskedésében, Kistemplom mellett megrendelhető, a képek a kirakatban láthatók.

— **A lelkész kongresszus** tisztelt tagjait felkéri Dávidházy Kálmán és Társa cég, hogy a több mint 120 munkással dolgozó s különleges készítményeiről országsszerte jó hírű könyvkötő műhelyét és dobozgyárát megtekinteni sziveskedjenek. A t. látogatók 29-én és 30-án reggeli 7 órától este 7-ig a nap bármely órájában szivesen láttatnak.

— **Debrecen, Piac-utca 63. szám** alatt nagy választék színházi látcsövekben: Löbl Gyula és Társa ékszerésznél.

— **Portásfü fizetéssel** felvétetik Letzter József fényképésznél.

— **Az Orle képei Frank Testvérek** nri divat üzletének kirakatában Piac-utca és Szent Anna-utca sarok láthatók és az üzletben megrendelhetők.

Antidol fejfájás és nátha ellen a leg-
obb gyógyszer. Kapható minden gyógyszer-
árban. Ara 60 fillér.

— **Szép, jó, tartós és ami fő, olcsó a** „Hunniá” műteremben készülő fénykép, levelező-lap és nagyítás. Műterem Csapó-utca 1. Piac-utca sarok. Versenyműterem fővárosi mintára.

— **Debreceni emléktárgyak, alkalmi ajándékok, gyermekjátékok és utazási cikkek** legnagyobb választékban **Mentze Henrik** ujdonságok áruházában **Kossuth-utca 4. szám.**

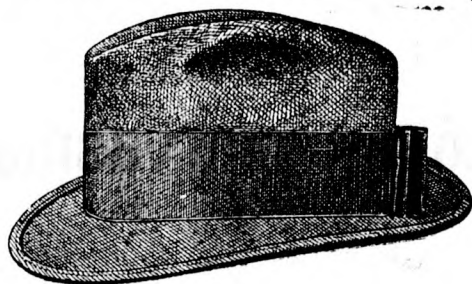
— **Református püspökök és főgondnokok** kiválóan sikerült arcképei, valamint a protestáns irodalom jeles termékei kaphatók Csáthy Ferencnél, Egyháztér 2. sz. Debrecen legregibb könyvkereskedésében.

— **Lapunk minden előfizetője** ingyen kapja az országos hírt, pontos címtárral ellátott Debreceni Képes Kalandáriomot. Előfizetési díj egy óra 1 korona, negyedévre 3 korona, félévre 6 korona.

— **Az O. R. L. E. t. tagjainak** b. figyelmét felhívjuk a Kardos László legelőnyösebben ismert nagykereskedő cég mai hirdetésére.

— **Szakkmányos vincellér** kerestetik homoki szőlőbe. Cim a kiadóba.

KALAP

különlegességek

4 koronától 10 koronáig
LENGYELNÉL

Piac-utca 43.

SZÍNHÁZ.

* **A szezon kezdete.** Holnap kezdődik meg a nyolchónapos színházi szezon a „Tavaszi” című operette előadásával. A társulat drámai személyzete már tegnap is játszott a városi tanács engedélye alapján. Bródy Sándor darabját adták elő zsupolt ház mellett az ORLE. vendégeinek tiszteletére. A kiválóan rendezett darab mindvégig tettett s a szereplők zajos tapsokat arattak. Pénteken megismétlik a „Tavaszi”-t. A pénteki „Tavaszi” operette előadásban, mely egyúttal Szilassi Etel bemutatója lesz, a Perczel nővérek egy új tiroli táncban mutatkoznak be.

* **Parasztkisasszony.** Az igazgatóság felelevenítette Berczik Árpád nálunk rég nem aratott kitűnő szép színművét a Parasztkisasszonyt, mely vasárnap színpadra kerül a cimszerepben Szilassi Etellel.

* **A cukorkagyár ajándéka a színház közönségének.** Kellemes és kedves meglepetésben részesítette a debreceni első gőzcukorkagyár r. t. a mai megnyitó előadásán a színházlátogató közönséget. Izléses és díszes kis csomagokat a legfinomabb cukorkákkal megrakva helyezett el egy a páholyokban, mint a földszinten minden ülőhelyen. A pompás ízű és finom cukorkák, melyek már külföldön is a legjobb hírnévnek örvendenek természetes nagy örömet keltettek. A közönség között a szétosztott cukorkák állandóan kaphatók a gyár Piac-utca üzletében 30—60 fillér és 1 koronás eredeti lepecsételt csomagokban. — A cukorkagyár figyelme bizonyára csak emelni fogja a gyár eddigi már is széles körben elterjedt jó hírnevét.

Apponyi nyelvrendeletének hatása.

A románok kezdenek meghunyászkodni.

Gyulafehérvárról táviratozzák a következőket: Ellenére annak, hogy Apponyi Albert ismeretes nyelvrendeletének mindkét román nyelvű egyház ellenszegült, a gyakorlatban mégis másként van. Az iskolák legtöbbszörben, úgy a görög keletieknél, mint a görög katolikusoknál, a hittant magyar nyelven tanítják a hitoktatók, sőt a gyulafehérvári gimnáziumban a görög katolikus román mán ajku tanulóknak egy román katolikus lelkész adja elő a vallástant magyar nyelven.

Ezenkívül tudósítók azt is közli, hogy a Szatmár és máramarosvármegyei román iskolákban is állandóan magyar nyelven folyik a hittan tanítása.

Nagy haladás ez s Apponyi nyelvrendelete úgy látszik elérte célját, amely rendelet korszakot alkot a magyar nyelv történetében.

Ha így haladunk, nemsokára le fog tűnni a nemzetiségi kérdés.

TÁVIRATOK.

Justh Kossuthnál.

Budapest, szept. 28. Justh Gyula ma délelőtt fölkereste a kereskedelmi miniszteriumban Kossuthot, akivel másfél órahosszat tanácskozott.

Nagy összeesküvés Belgrádban.

Belgrád, szeptember 29. Itt nagy összeesküvésnek jöttek a nyomára, amelyet egy volt miniszter szervezett, aki részt vett a Sándor király elleni merényletben is. Az összeesküvőknek az volt a célja, hogy a Karagyorgyevics-dinasztiát elűzi s

VÉGKIÁRULÁS!

Kontsek Kornél divatruházában DEBRECEN, Kossuth-utca 1. Házlobontás miatt a raktáron levő női és úri divatolkkok tulnyomó részét rendkívüli olcsó árakon kiárusítom.

egy angol herceget ültet Szerbia trónjára. — A messze szétágazó összeesküvést azonban idejekorán felfedezték s annak több tagját, köztük az exminisztert is letartóztatták.

Lemondott főispán.

Budapest, szeptember 29. Besztercebányáról táviratozzák: Oszrolucki főispán a mai napon beadta a belügyminiszternek állásáról való lemondását.

Görgey beteg.

Vác, szeptember 28. Görgy Arthur tábornokról aggasztó hírek keringenek. Bal szemén érrepedés támadt s ennek következtében komolyabb szembetegséget kapott. Állapota súlyos, de komolyabb veszélytől tartani nem lehet.

Felfüggesztett mentelmi jogok.

Budapest, szeptember 29. A képviselőház mentelmi bizottsága mai ülésén felfüggesztette Ohaba Agost, Serbán Miklós, Szokoly Tamás, Orbán József, Lovásy Márton, Farkasházy Zsigmond, Bagdics Péter és Zaborák István képviselők mentelmi jogait.

A képviselőház kiküldöttei.

Budapest, szeptember 29. A szinyérváraljai Kossuth-szobor leleplezésén október 3-án a képviselőházat Földes Béla fogja képviselni, az erzsébetfalvai Kossuth-szobor leleplezésén, amely ugyancsak október 3-án lesz, Kubik Béla vesz részt. Az ungvári Dajka-szobor leleplezésén Visontai Soma, az aradi október 6-iki gyásznappélyen pedig Csizmazia Endre fogják képviselni a Házat s annak nevében megkezdik az emlékműveket.

Egy anya rémtette.

Arad, szeptember 29. Dombegyháza községben Surina Rozália ikreket szült és azokat színnel megfojtotta és a kutba dobta. Az asszonyt a csendőrség nem tartóztatta le, mert halálos betegen fekszik.

Összeütközött automobilon.

Bécs, szept. 28. Kóburg Lujza főhercegnő ma automobilon Bécsből Budapestre akart rándulni. A heregnő automobijla Bécsen erről összeütközött egy szembejövő automobillal. — Az összeütközés oly heves volt, hogy mindkét automobil használhatatlanná vált s szerencsére a bennülők teljesen séretlenek maradtak. A főhercegnő vonaton folytatta útját Budapestre.

Közgazdaság.

Budapesti gabonatársaság.

(Déli zárlat.)

Budapest, szeptember 29.

Buzakinálat és vételkedv mérsékelt. Nyugodt irányzat mellett 35,000 métermázsa került forgalomba 2 és fél fillérrel drágább áron. Egyéb gabonanemek nyugodtak. Idő: nyugodt.

Buza októberre	14.02—03
Buza áprilisra	14.01—02
Rozs októberre	9.56—57
Zab októberre	9.94—95
Rozs áprilisra	7.37—38
Zab áprilisra	7.60—61
Tengeri szeptemberre	0.00—00
Tengeri májusra	7.00—01
Repece augusztusra	00.00—00

REGÉNY CSARNOK.

A nagy rejtély.

— Folytatás. —

— Még van remény számomra, — sugtam. — Ne feledje el a jeleket.

Visszatértünk a helyekhez, melyeket már azelőtt is elfoglaltunk.

Ariel ismét fenyegető tekintetét vetett reám. Még éppen elég józansága maradt borának elköltése után, hogy figyelemmel kísérhetett, nem fogom-e újból félbeszakítani ura előadását.

Természetesen vigyáztam, hogy ne történjék semmi ilyesmi. Most már épp oly mohó kíváncsisággal vártam a történetet, mint maga Ariel. Hisz a tárgy az elbeszélőnek ezer tört állított.

Bármely percben, a beszéd izgatottságában, a Dexter emlékeztében élő igaz események, az előadott fictio körülményeiben letüközödhözhetnek. Bármely percben elárulhatja magát.

Körülnézett s elkezdé:

— Közönségem helyén van-e már? Közönségem készen van-e már? — kérdezé vidáman. — Kissé jobban erre forduljon az arcával, — tevé hozzá a legszelidebb, leggyöngédebb hangján, míg intett, hogy egész arcomat feléje fordítsam.

— Nemde, nem kérek túlságosan sokat? Hisz a legcsekélyebb csuszó-mászó féregre is rá néz, — nézzen tehát reám is. Hadd igyam lelkesülést szemeiből. Hadd táplálkozzék éhes, sóvár bámulatom gyönyörű alakján. Jöjjön! Mutassa meg, hogy még van egy csekély, sajnálkozó mosolya azon ember számára, kinek boldogságát tönkre tette ..

13,666—18,845/1909.

Ló és szarvasmarha eladási hirdetés.

A Debreczen szab. kir. város tulajdonát képező törzsménesből 6 darab számfeletti kanczalónak folyó évi október hó 3-án tartandó országos lóvásárban, a törzsgulyából kijelölt 6 darab jármos ökröknek a folyó évi október hó 4-en tartandó országos baromvásárban, mindenkor délelőtt 9 órakor megtartandó nyilvános szóbeli árverésen eladása a Városi Tanács által elrendeltetett; ezen árverésekről a venni szándékozók azzal értesítettek, hogy az eladásra kijelölt lovak és ökrök a város epreskerti telepén az árverés előtti napokban megtekinthetők.

Debreczen, 1909 szeptember 27.

A városi Tanács.

PRELOVSZKY ANDRÁS

elsőrangu katonai és polgári szabó üzlete bel- és külföldi szövetek valamint hadi felszerelési cikkek nagy választéku raktára

Debreczen, Kossuth-utca 4. szám.

Elvállal a legújabb szabású és a legnagyobb igényeket is kielégítő katonai, vasuti és sport egyenruhákat, polgári öltönyöket, valamint magyar-, disz- és viselő ruhákat papi reverendákat, palástokat és fővegeket a legjutányosabb árak mellett készítek.

Ugy tényleges, mint tartalékos tiszték és egyéves önkéntesek

a legegánsabban szabályszerint kiváló olesó árban felszereltetnek. Az anyag jó minőségért valamint előírás szerinti elkészítésért felelőséget vállalok.

Árjegyzékkel és felvilágosítással szívesen szolgállok.

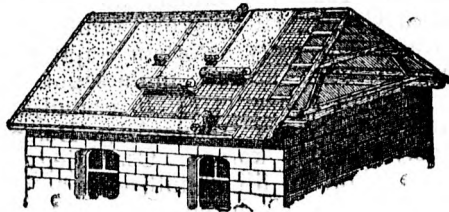
Köszönöm. Életem világa, köszönöm.

Kezét megcsókolva intett nekem és elragadtatással hátradólt székében.

— A történet, — szólt ismét, — végre hát a történet. — Mily alakba öntsem? A dramatikás formába? a legrégebb, legbiztosabb, legrövidebb módba, melyen történet elmondható. Először a címet. Egy rövid, megkapó címet: Urnő és komorna. Helyszín: a költészet országa — Olaszhon. Idő: a költészet kora, a tizenötödik század.

— Hal Nézzén Arielre!

(Folyt. köv.)

Biehn Asphalt fedőlemezei

Vaskályhák

Takarék tüzhelyek

Francia konyhák

Sesztina Lajos

vasraktárában

Debreczen, Piac-u. 23.

Kardos László

Vászon, Menyasszonyi Kelengye és Kész Fehérneműek nagy raktárai

Távbeszélő: 113. sz. Debreczen, Kossuth-utca 9. Legrégibb vászonüzlet.

Ajánlja a legmagasabb igényeket is kielégítő nagy raktárait, mint legszolidabb bevásárlási forrást a következő cikkekre nézve:

Női, férfi és gyermek kész fehérneműek.
Női, férfi és gyermekharisnyák.
Valódi szépebbé, rumburgi, creas, hollandi, íróni lenvásznak.
Vászon- és battiszt-zsebkendők.
Vászon, damaszt és bolyhos törülközők.
Szépebbé és külföldi asztalneműek és kávésterítékek.
Kész ágyhuzatok vászonzól és siffonzól, simán, himezve vagy ajourral.
Fehér picquet és barchentek.
Színes kanavácok.
Takarózó-, padló- és lópokrócok.

Függöny és matráczesinvat.
Schroll-féle és magyar chiffonok, pamut-vásznak.
Nyári és téli mosó ruhakelmék.
Kész cloth, szóratlasz, selyem és nyári paplanok.
Csipke- és szövetfüggöny, asztal- és ágyterítő.
Utazó- és kocsitakarók, téli és nyári.
Kész afrik, lószőr és azcélsodrony ruganyos matrácok.
Chiffon, cloth, barchent és selyem alsószoknyák, bugyogók. Színes munkásingek, kötények.

Menyasszonyi kelengyék szakszerű és a legujabb izl szerinti összeállítását (mely üzlettem egyik főágát képezi), továbbá monogrammiroztatását és mosatását kiváló figyelemmel teljesítem. Kívánatra üzleti megbízottam úgy helyben, mint vidéken azonnal megjelenik és b. rendelvényeit elfogadja, mintagyűjteményemet bemutatja, a vásárlást minden díj nélkül kényelmessé teszi.

Esetleges hibás árut kicserélek.

Kérem kirakataimat megtekinteni.

Női ruhaszövetek

az őszi- és téli időnyre, valamint flanelék, barchentek fekete és színes selymek, bársonyok, gyönyörű ruhadíszek

Francia P. D. jegyű fűzők
Arcfátyol, dívatóvek, gyöngy- és bór díszításkák,
Menyasszonyi selymek,
koszorúk és fátzolok

◀ legolcsóbb szabott árban! ▶

Szabó Lajos Fiai

dívat- vászon- és szőnyeg-raktára
Debreczen, Rózsa-u. l.

Alapított 1842. évben.

Debreceni Tisztviselők Önségélyző-Együletének szabója.

MEGÉRKEZTEK

a legdívatosabb férfi szövetujdonságok

=== őszi és téli időnyre, ===

ugyszintén a Debreceni Tisztviselők Önségélyző-Együletének mintagyűjteménye.

SZABÓ LÁSZLÓ

férfi szabó, Széchenyi utca 1. szám.

Legbiztosabb szépitőszert a
FÁY-fele ARC-CRÉM.
Kittüntetve a Bécsi, Párisi és Londoni kiállításokon arany éremmel és oklevéllel.
Hatása csodás!
Szépit, fiatalít! Legkittünőbb szer széplő, májfoltok, pattanások és az arc bőr tisztátalanságai ellen.
Egy tégely ára egy korona.
Hozzávaló „Fáy-szappan” szintén egy korona.
Kapható a készítő
GROSZ NAGY FERENCZ gyógyszerésznél =
Debreczen, Kossuth-utca 8., a színház mellett. * Telefon sz. 469.
„ARANYEGYSZARVU” gyógyszerár.

Vászon, Fehérnemű,
Asztalnemű,
Ágynemű,
Zsebkendő,
Harisnya
* * *
Menyasszonyi kelengyék
* * *
Donogán
és Somossy
cégnél
Debreczen,
Kistemplombazár.

Tisztíts csak
Globusz
fémfiszító kivonattal
A legjobb
fiszítószert a világon

Villamos világitást,
telefonok, villamos csengők berendezését, javítását, évi jókarban tartását, úgy helyben, mint vidéken legjobb anyaggal, legolcsóbban eszközöl
Földvári L.
Debreceni első elektrotechnikai gyár és villamos-szerelési vállalat. — Csillárok, ivlámpák, villamos motorok, szellőztetők, dinamok állandó nagy választékban. Raktáron tartom a legjobb gyártmányu Wolfram és Osmium égőket.

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 4 fillér, a legkisebb hirdetés 40 fillér.

Levéli tudakozódásokra pontosan válaszolunk, kérjük azonban a szükséges postabélyeget. Apróhirdetéseket postautalvánnyal is lehet föladni, a szelvényen a szöveg könnyen elfér. Apróhirdetéseket a kiadóhivatal felvesz d. e. 8-1-ig és d. u. 2-8-ig gróf Dégenfeld-tér 2. sz. I. emelet, a folyosón az első ajtó.

Minden ok

amellett szól, hogy vegye igénybe a „Debreczen” apróhirdetéseit, mert

- Ha állást keres — ott talál.
- Ha lakást keres — ott talál.
- Ha alkalmazást keres — ott talál.
- Ha társat keres — ott talál.
- Ha oktatást keres — ott talál.
- Ha butort keres — ott talál.
- Ha hangszer keres — ott talál.

Szóval bármire is szüksége van, ott megtalálhatja, ha pedig eladni akar valamit, ott eladhatja.

Levelezés.

Levele van a kiadóban és a hivatalos órák alatt átvehetik: „Dezső”, „Böske”, „D. V.”, „Szinbázháti”, „Nánási”, „Pipacs”, „K. Z.” jeligére.

45 éves, magános munkás ember vagyok, nősülési szándékból keresek 30-40 éves leányt vagy magános asszonyt. 1000 korona készpénzzel rendelkezem. — Levelet kérek „Beesületes munkás” jeligére a kiadóba.

Intelligens fiatalember fiatal leány vagy özvegy barátságát keresi, kit anyagilag is támogatna. Levelet „Őszi róza” jeligére a kiadóba.

Ajánlat.

Pörkölt kávé különlegességek villany üzemű kávé pörköltje a kirakóban, Félégyházi Jánosnál Piac- és Miklós-utca sarok.

Zongorák, Pianinók, Harmoniumok és Cimbalmok bérbe kaphatók Schmidt S. hangszer raktárában.

Zongora órákat ad kezdők és haladók számára előkelő urileány. Cim a kiadóban.

Írásbeli másolási munkálatokat szép, helyesírással bíró fiatalember elvállal. Cim a kiadóban.

Uraktól levett ócska ruhákat igen tisztességes árban vesz Rósenberg Béni Debreczen Bádógos-u. 1. 15

Műhelynek világos pineze kiadó. Értekezhetni István-gőzmalmi portásnál. Ócska deszka kerestetik.

Külön bojárati garcon lakás, elegánsan butorozva (gáz, parkett) a piacon kiadó. Cim a kiadóban.

Koszt és kvartély kapható Vigkedvű Mihály-utca 17. szám alatt.

Két raktár november 1-re kiadó, Csapó-utca 50. sz.

Iskolakönyvek vidéki megrendelését leggyorsabban és pontosan intézi, Debreczen legrégebbi könyv- és papirkereskedése: Csáthy Ferenc, Egyház-tér 2. sz.

Borsos-féle hajszesz kapható Mihalovits Jenő gyógyszerárában.

Kereslet.

Szakmányos vincellér
kerestetik homoki szőlőbe. — Cim a kiadóhivatalban.

Pénztárnokné felvétetik Félégyházy János fűszerüzletébe. Ki már gyakorlattal bír, előnyben részesül.

Ügyes mosónő kerestetik. Cim: Varga-utca 12.

Lakatos segéd és tanuló felvétetik Csillag-utca 25. szám alatt.

Egy jó családból való fiú tanulóknak Juhász István épület- és műlakatos vállalatánál felvétetik. Kazinczy-utca 2. sz.

Eladás.

Eladó a Csizmadiák Termelő-Szövetkezete Margit-fürdő telepén az egész műhely- és irodaberendezés, kitűnő Meidinger vas-kályhák, 8 darab álló íróasztal, 12 waggon kitűnő 5 éves vágású száraz szerszám-gyertyánfa, hasábolt kaptafák, műszerek stb. D. e. 8-12, d. u. 3-6-ig.

Eladó idei, saját termésű must, 100 hektó Rizling és Ezerjóból Molnár Lukácsnál, Debreczenben.

50 hektoliter érmelléki must eladó. Cim a kiadóban.

Egy hus-, tej- vagy kenyérhordó féderes kocsi eladó. Csapó-utca 40.

Bihar-Diószegi bor, hordósra eladó Csapó-utca 27. sz., ugyanott az idei termés, cirka 100 hektoliter, eladó.

Simonffy-utca 13. számú ház eladó. Bővebb felvilágosítással szolgál Csillag Miksa József kir. herceg-utca 53.

Vetni való buza eladás. Szép, tiszta, 80-81. minőségű buza, tisztán kirostálva kapható, kisebb és nagyobb mennyiségben. Cim a kiadóhivatalban.

Babot, diót, kölest és egyéb magvakat vesz Zipser Samu, Temesvár.

Billiárd-asztal, ebédlő-kredenc eladó, asztalosmunkákat elvállalok. Eötvös-utca 112. Nagy.

≡ VILLAMOS VILÁGÍTÁS ≡

DEBRECZEN,
TELEFON 656.

POLLÁK SAMU

BERENDEZÉSI VÁLLALATA

VIZVEZETÉK és CSATORNA

PIAC-UTCA 43.
TELEFON 656.

Villamos motorok, izzólámpák, csillárok és izzólámpák. * Fürdőberendezések, mosdók, klosettek és kagylók, valamint világítási és vízvezeték szerelvények állandó raktára.

Költségvetések és tervek díjmentesek. — Javítások eszközöltnak.

Nyomatott Debreczen szab. kir. város könyvnyomda-vállalatánál.

Padló lakk

minden színben, dobozonként 60 krajcar

a Festékgyári raktárban

Hatvan-utca 8. szám. Telefon 205. szám.

A

BORSOS-féle
HAJSZESZ a

legjobb hajnövesztő és hajápoló szer. Hatása bámulatos. Megszünteti a hajhullást, a hajvégek megtöredezését. NŐTETI A HAJÁT és nem változtatja annak színét. — Kapható:

Mihalovits Jenő

gyógyszertárában

DEBRECZEN.

A hölgyközönség figyelmébe!

Minden alkalmi vételnél

olcsóbban

szerezheti be szükségletét

az őszi és téli évadra Ruhakelme, Selyem, Bársony, Mosóáru és Kendő újdonságokban

Bosznay J. és Társa

divat- és szőnyeg áruházában

Debreczen, Kossuth-u. 5.

SARG-féle 60
KALODONT
LEGJOBB FOG-CRÈME
Filler